

Дело C-606/23**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

4 октомври 2023 г.

Запитваща юрисдикция:Administratīvā apgabaltiesa (Окръжен административен съд,
Латвия)**Дата на акта за преюдициално запитване:**

2 октомври 2023 г.

Жалбоподатели:*AS Tallinna Kaubamaja Grupp**AS KIA Auto***Ответник:**Konkurences padome (Съвет за защита на конкуренцията,
Латвия)**Предмет на главното производство**

Жалба за отмяна на решение на Съвета за защита на конкуренцията за установяване на нарушения на конкурентното право

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

Запитващата юрисдикция иска на основание член 267 ДФЕС тълкуване на член 101, параграф 1 ДФЕС.

Преюдициални въпроси

1) Трябва ли съгласно член 101, параграф ДФЕС органът за защита на конкуренцията да докаже наличието на реални и конкретни ограничавачи

конкуренцията последици (actual/real restrictive effects on competition) за целите на преценката на забранено споразумение, което предвижда ограничения по отношение на гаранцията на автомобили, които задължават или подтикват собствениците на автомобили да извършват ремонта и поддръжката им само в упълномощените представители на производителя на автомобила и да използват неговите оригинални резервни части при периодичната поддръжка, за да важи гаранцията на автомобила?

2) Достатъчно ли е съгласно член 101, параграф 1 ДФЕС за целите на преценката на посоченото в първия преюдициален въпрос споразумение органът за защита на конкуренцията да докаже единствено наличието на потенциални ограничаващи конкуренцията последици (potential restrictive effects on competition)?

Разпоредби от правото на Съюза, на които се прави позоваване

Член 101, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС)

Известие 2010/C-130/01 на Комисията от 19 май 2010 г., „Насоки относно вертикалните ограничения“ (наричани по-нататък „Общи насоки за вертикалните ограничения“): точки 96, 97, 110 и 111

Известие 2010/C-138/05 на Комисията от 28 май 2010 г., „Допълнителни насоки относно вертикалните ограничения в споразуменията за продажба и ремонт на моторни превозни средства и дистрибуцията на резервни части за моторни превозни средства“, точки 1, 2, 60 и 69

Съдебна практика

Решения на Съда:

Решение от 15 декември 1994 г., DLG, C-250/92, EU:C:1994:413, точка 31

Решение от 28 май 1998 г., Deere/Comisión, C-7/95 P, EU:C:1998:256, точки 76 и 77

Решение от 23 ноември 2006 г., Asnef-Equifax и Administración del Estado, C-238/05, EU:C:2006:734, точки 49 и 50 и цитираната съдебна практика

Решение от 20 ноември 2008 г., Beef Industry Development Society и Barry Brothers, C-209/07, EU:C:2008:643, точка 17

Решение от 14 март 2013 г., Allianz Hungária Biztosító и др., C-32/11, EU:C:2013:160, точки 34 и 36—38 и цитираната съдебна практика

Решение от 11 септември 2014 г., MasterCard и др./Комисия, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, точки 161, 165 и 166 и цитираната съдебна практика

Решение от 26 ноември 2015 г., Maxima Latvija (C-345/14, EU:C:2015:784), точки 29 и 30

Решение на Общия съд от 10 ноември 2021 г., Google и Alphabet/Комисия (Google Shopping), T-612/17, EU:T:2021:763, точки 378 и 443

Заклучение на генерален адвокат Vobek от 5 септември 2019 г. по дело Budapest Bank и др., C-228/18, EU:C:2019:678, точка 28 и цитираната съдебна практика

Заклучение на генерален адвокат Kokott от 22 януари 2020 г. по дело Generics (UK) и др., C-307/18, EU:C:2020:28, точки 184 и 198

Разпоредби от националното право, на които се прави позоваване

Konkurences likums (Закон за конкуренцията): Член 11, параграф 1, точка 7

Кратко представяне на фактите и на главното производство

- 1 Естонското дружество AS KIA Auto е единственият официален вносител на автомобили с марката KIA за Латвия. AS KIA Auto избира и одобрява упълномощените представители, които предлагат на пазара автомобили KIA и извършват гаранционните ремонти за сметка на производителя или вносителя.
- 2 Съветът за защита на конкуренцията започва производство за установяване на нарушение по искане на собственик на превозно средство, на когото е отказана възможността за извършване на гаранционен ремонт, след като е извършвал поддръжката на автомобила си в независим сервиз.
- 3 Членовете на мрежата за дистрибуция на автомобили с марката KIA в Латвия, тоест AS KIA Auto, в качеството си на вносител, и упълномощените представители (дистрибутори на автомобили с марката KIA и оторизираните сервизи) са включили в ръководството на потребителя за поддръжката и ремонта гаранционни условия, съгласно които гаранцията важи, докато поддръжката и ремонта на превозното средство се извършват единствено в оторизирани сервизи и при условие, че се използват оригинални резервни части KIA, като информацията за всяка поддръжка трябва да е удостоверена с подписа на представителя на оторизирания сервиз. В ръководството се посочва също, че монтираните резервни части от независими сервизи не се сменят безплатно.
- 4 С решение от 7 август 2014 г. (наричано по-нататък „обжалваното решение“) Съветът за защита на конкуренцията приема, че с поведението си AS KIA

Auto е нарушило забраната по член 11, параграф 1, точка 7 от Закона за конкуренцията и му налага няколко законови задължения и имуществени санкции.

- 5 В обжалваното решение Съветът за защита на конкуренцията посочва, че поне от 1 януари 2004 г., тоест повече от 10 години, AS KIA Auto, в качеството си на вносител, и упълномощените представители (дистрибутори на автомобили с марката KIA и оторизирани сервизи) имат споразумение за налагане на гаранционни условия, които задължават или подтикват собствениците на автомобили да извършват в гаранционния срок цялата предвидена от производителя KIA рутинна поддръжка на превозното средство и всички извънгаранционни ремонтни дейности в упълномощените представители (сервизи) на KIA, за да важи гаранцията на превозното средство, както и да използват оригинални резервни части KIA при извършваната в гаранционния срок рутинна поддръжка за същата цел.
- 6 Съгласно обжалваното решение такива ограничения възпрепятстват достъпа на независимите сервизи до латвийския пазар за извънгаранционни услуги за ремонт и поддръжка и достъпа на независимите производители на резервни части до латвийския пазар за дистрибуция на резервни части, като по този начин се ограничава конкуренцията между дистрибуторите на оригинални резервни части KIA и дистрибуторите на аналогични резервни части. Премахването или възпрепятстването на конкуренцията спрямо независимите сервизи е в ущърб и на потребителите, тъй като намалява възможността им за избор между няколко доставчици на услуги по ремонт и поддръжка, което намалява или възпрепятства натиска върху цените на тези услуги. Често има значителни разлики между цените на оригиналните резервни части, продавани и препродавани от производителите на автомобили, и аналогичните резервни части. От значителна полза за потребителя е да не се ограничава използването на аналогични резервни части на конкуренти с еквивалентно качество в рамките на гаранционния срок.
- 7 В обжалваното решение Съветът за защита на конкуренцията посочва, че в рамките на мрежата KIA има вертикално споразумение за гаранционните условия: 1) за да важи гаранцията на автомобила, от собствениците на автомобилите се изисква цялата предвидена от производителя KIA рутинна поддръжка на автомобила в гаранционния срок да се извършва единствено от упълномощените представители на KIA, което възпрепятства конкуренцията на пазара за услуги по ремонт и поддръжка, и 2) при ремонта и поддръжката, извършвани в гаранционния срок, трябва да се използват единствено оригинални резервни части на производителя KIA, което възпрепятства конкуренцията на пазара за дистрибуция на резервни части.
- 8 Съветът за защита на конкуренцията счита, че разглежданото споразумение *ограничава конкуренцията с оглед на резултата*, и същевременно приема, че *стандартът на доказване на забранено споразумение* не изисква да се

доказват действително породените последици. Отрицателните последици за конкуренцията произтичат от самото естество на ограничителните условия. Според Съвета за защита на конкуренцията собствениците на автомобили винаги ще желаят гаранцията да важи, особено за продукт като автомобила, чийто ремонт може да предполага значителни разходи за собственика. Поради това Съветът за защита на конкуренцията счита, че при такива ограничителни условия като установените от него в настоящия случай собственикът ще спазва тези условия и съответно ще предпочете да не извършва извънгаранционната поддръжка и ремонт в независими сервизи и няма да позволи при ремонтите да се използват неоригинални резервни части. Вследствие на това независимите сервизи и дистрибуторите на алтернативни резервни части ще бъдат изключени от пазара. Поради това Съветът за защита на конкуренцията счита, че в настоящия случай не е необходимо да се доказват реалните последици [от тази практика].

- 9 Тъй като AS KIA Auto и AS Tallinna Kaubamaja Grupp не са съгласни с обжалваното решение, те подават жалба срещу него, но Administratīvā apgabaltiesa (Окръжен административен съд, Латвия) я отхвърля с решение от 10 март 2017 г.
- 10 С решение от 22 декември 2021 г. (наричано по-нататък „решението на Senāts“) Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments (Върховен съд, административно отделение, Латвия, наричан по-нататък „Senāts“) отменя решението на Administratīvā apgabaltiesa (Окръжен административен съд) от 10 март 2017 г. и приема, че тъй като самият Съвет за защита на конкуренцията трябва да докаже, че е извършено нарушение на конкурентното право, само от него зависи какви инструменти ще избере, за да докаже, че нарушението е извършено. Поради това според Senāts (Върховен съд) посочената институция трябва по своя преценка да определи как следва да бъде квалифицирано споразумението: ако не намира достатъчно солидно основание да приеме, че споразумението ограничава конкуренцията с оглед на целта, е логично тази институция да насочи вниманието си към ограничителните последици от споразумението, без да извършва предварителна преценка, основана на целта на споразумението.
- 11 Senāts (Върховен съд) заключава, че в настоящия случай е трябвало да се разреши въпросът дали изложените мотиви в обжалваното решение са достатъчни, за да се установи наличието на забранено споразумение с оглед на резултата. Senāts (Върховен съд) проверява дали Administratīvā apgabaltiesa (Окръжен административен съд) се е ръководел в това отношение от подходящи критерии, произтичащи от правните норми и съдебната практика.
- 12 Senāts (Върховен съд) счита, че при проверката дали в обжалваното решение е прието правилно, че въпросното споразумение е забранено с оглед на резултата, Administratīvā apgabaltiesa (Окръжен административен съд) се е основал на неправилни (или погрешно разбрани) критерии за преценка,

които е следвало да се вземат предвид в случай на забрана с оглед на резултата. При това положение Senāts (Върховен съд) приема, че Administratīvā argabaltiesa (Окръжен административен съд) не е могъл да прецени правилно дали мотивите за решението са били достатъчни.

Основни твърдения на страните в главното производство

- 13 След постановяването на посоченото решение на Senāts (Върховен съд) Съветът за защита на конкуренцията посочва пред Administratīvā argabaltiesa (Окръжен административен съд), че в настоящия случай е имало известна неяснота по отношение на определянето на ограничаването на конкуренцията с оглед на резултата и тълкуването на член 11, параграф 1 от Закона за конкуренцията в случаите, в които забранените споразумения трябва да се преценяват с оглед на резултата. Според него за правилното прилагане на конкурентното право е от съществено значение понятието за ограничаване на конкуренцията с оглед на целта и с оглед на резултата да се тълкува недвусмислено, независимо дали се прилага член 11 или член 13 (забрана за злоупотреба с господстващо положение) от Закона за конкуренцията. Според Съвета за защита на конкуренцията констатациите в решението на Senāts (Върховен съд) се различават съществено от съдържанието се в практиката на Съда на Европейския съюз, поради което не е очевидно съдържанието на ограничаването на конкуренцията с оглед на резултата и произтичащият от това понятие стандарт на доказване. Поради това той счита, че за да се гарантира законосъобразна и единна практика (съответстваща на практиката на Съда на Европейския съюз) за в бъдеще, е необходимо да се отпрати преюдициален въпрос до Съда.
- 14 Съветът за защита на конкуренцията се позовава и на друго дело, а именно на дело Maxima, по което Senāts (Върховен съд) постановява решение на 29 декември 2015 г., в което посоченият съд не само възприема ограничително тълкуване на целта на ограничаването на конкуренцията, но и изразява своето мнение относно необходимостта от доказване на реални последици. По дело Maxima Senāts (Върховен съд) се придържа към преценката на Съда на Европейския съюз, според която твърдението на жалбоподателя, че при преценката на последиците от споразумение следва да се прецени само действително породеното ограничаване на конкуренцията, е неоснователно. Според Съвета за защита на конкуренцията Senāts (Върховен съд) не е имал и основание за несъгласие по отношение на прилагането на член 11, параграф 1 от Закона за конкуренцията, тъй като основната цел на параграф 1 от този член е справянето с ограничаващите конкуренцията споразумения, независимо от реалните им последици. В такъв случай преценката на тези цели, включително на потенциалните цели, е инструмент за разбиране на естеството на споразумението (независимо дали то ограничава конкуренцията с оглед на целта или с оглед на резултата), а не за оценка на нанесените вреди за конкуренцията.

- 15 Съветът за защита на конкуренцията се позовава на констатациите относно преценката на последиците, по-конкретно на решение на Общия съд по дело T-612/17, Google Shopping, като все пак трябва да се има предвид, че то се отнася до нарушение на член 102 ДФЕС. В посоченото решение Общият съд приема, че от Европейската комисия не може да се изисква непосредствено или в отговор на алтернативен сценарий, изложен от съответното предприятие, системно да изготвя алтернативен сценарий в изложения в посоченото решение смисъл. Това впрочем би я задължило да доказва, че разглежданото поведение е имало реални последици, което не се налага при злоупотреба с господстващо положение, където е достатъчно да се докаже наличието на потенциални последици. В това решение се посочва също, че Комисията не е била длъжна да докаже ефективното настъпване на възможни последици от отстраняването или ограничаването на конкуренцията, например спад в новаторството или наличие на повишения на цените, които не са обосновани с причина, различна от липсата на конкуренция.
- 16 Съветът за защита на конкуренцията счита, че подобен подход трябва да се следва и при прилагането и тълкуването на член 101 ДФЕС и следователно на член 11 от Закона за конкуренцията, тъй като според него от посочените констатации като цяло следва, че при оценката на въздействието върху конкуренцията на споразумение с оглед на резултата не може и не следва оценката на споразумение и на всички релевантни в конкретния случай обстоятелства да се свежда до определянето на конкретните и измерими отрицателни последици за конкуренцията и при такъв подход фактически отпада възможността на органа за защита на конкуренцията да предотврати ограничаване на конкуренцията, което *все още не е* породило отрицателни последици, които могат да бъдат определени по същество.

Кратко изложение на мотивите за преюдициалното запитване

- 17 В цитираното по-горе решение от 22 декември 2021 г. Senāts (Върховен съд) се позовава на посочената по-долу съдебна практика.
- 18 При тълкуването на член 81, параграф 1 от Договора за създаване на Европейската общност и член 101, параграф 1 ДФЕС и изясняването на естеството на понятията „цел“ и „резултат“ Съдът очертава и разграничението между тези понятия и обстоятелствата, които трябва да се проверяват във всеки отделен случай.
- 19 Така Съдът приема, че разграничението между „нарушения с оглед на целта“ и „нарушения с оглед на резултата“ се дължи на обстоятелството, че определени форми на тайни споразумения между предприятията могат да бъдат разглеждани по самото им естество като увреждащи доброто функциониране на нормалната конкуренция (решение по дело C-209/07, т. 17). В този смисъл, когато антиконкурентната цел на споразумението е

установена, не е необходимо да се разглеждат последиците, които то има за конкуренцията. Ако обаче анализът на съдържанието на споразумението не показва наличие в достатъчна степен на засягане на конкуренцията, трябва да се разгледа неговият резултат, като за установяване на неговата забрана е необходимо да са налице обстоятелства, установяващи че всъщност конкуренцията е била в значителна степен или предотвратена, или ограничена, или нарушена (решение по дело C-32/11, т. 34 и цитираната съдебна практика).

- 20 Що се отнася до установяването на наличие на ограничаване с оглед на целта, Съдът приема, че за да се прецени дали определено споразумение води до ограничаване на конкуренцията „по своята цел“, следва да се разгледа съдържанието на неговите разпоредби, целите, които то се стреми да постигне, както и икономическият и правният контекст, в който то се вписва. При преценката на този контекст следва също така да се вземе под внимание естеството на засегнатите стоки или услуги, както и реалните условия на функционирането и на структурата на съответния пазар или пазари. Макар да не е необходимо да се установи наличие на намерение, няма пречка да се направи. Освен това, за да е налице антиконкурентна цел, е достатъчно споразумението да може да доведе до отрицателни резултати за конкуренцията, с други думи, то трябва да бъде в състояние конкретно да предотврати, ограничи или наруши конкуренцията в рамките на вътрешния пазар. Въпросът дали и доколко такъв резултат действително възниква, може да има значение само за изчисляване на размера на глобите и за остойностяване на правото на обезщетение за вреди (решение по дело C-32/11, точки 36—38 и цитираната съдебна практика).
- 21 Що се отнася до установяването на наличие на ограничаване с оглед на резултата, Съдът приема, че за да се прецени дали споразумение трябва да се приеме за забранено поради произтичащите от него нарушения на конкуренцията, същата следва да се разгледа в реалния контекст, в който би се проявила при липсата на спорното споразумение. Съответствието на споразумение с правилата за конкуренцията не може да се преценява абстрактно. Всъщност преценката на последиците от съгласуване между предприятия налага да се вземат предвид конкретните рамки на разглежданото съгласуване, и по-специално икономическият и правният контекст на дейността на съответните предприятия, естеството на съответните стоки или услуги, както и реалните условия на функционирането и структурата на разглеждания пазар или разглежданите пазари. Следователно сценарият, основаващ се на хипотеза, при която липсва разглежданото съгласуване, трябва да е реалистичен. От тази гледна точка е допустимо, ако се налага, да се вземат предвид промените, които вероятно биха настъпили на пазара при липсата на съгласуване (решение по дело C-250/92, т. 31 и цитираната съдебна практика по дело C-382/12 P, т. 161, 165 и 166 и цитираната съдебна практика). Съдът също така приема, че макар член 81, параграф 1 ЕО да не свежда посочената преценка само до настоящите последици, а тя трябва да обхване и потенциалните последици

от разглежданото споразумение или практика за конкуренцията на вътрешния пазар, няма съмнение, че дадено споразумение не попада в обхвата на забраната по член 81 ЕО, когато засяга пазара само незначително (решение по дело C-238/05, т. 50 и цитираната съдебна практика).

- 22 От тази съдебна практика *Senāts* (Върховен съд) прави извод, че ако органът за защита на конкуренцията стигне до заключението, че не може да се установи ограничаване на конкуренцията с оглед на целта, следва да провери дали споразумението поражда ограничаващи конкуренцията последици. Това, от своя страна, означава, че *посоченият орган трябва да получи съвкупност от доказателства за действително ограничаване на конкуренцията. Всъщност този орган трябва да провери дали споразумението действително е породило ограничаващи конкуренцията последици*, което не би следвало да прави, ако се установи наличие на ограничаване на конкуренцията с оглед на целта. За тази проверка органът следва да разгледа условията на конкуренция в реалния им контекст, без да са повлияни от разглежданото споразумение, като извърши по същество анализ на пазара. Тази преценка не трябва да е теоретична и абстрактна, а да се основава на особените обстоятелства на конкретния пазар и конкуренцията, тъй като в противен случай би могло да се приеме, че се основава на предположения.
- 23 *Senāts* (Върховен съд) посочва, че Съветът за защита на конкуренцията не е обяснил какво разбира под използваното от него понятие „потенциални последици“ и как е изразена преценката на тези последици в решението. При всички случаи обаче според *Senāts* (Върховен съд) това понятие не трябва да се отъждествява с преценката, която се извършва при оценката дали дадено споразумение ограничава конкуренцията, тъй като в противен случай се размива границата между стандарта на доказване на целта и на последиците, което не бива да се случва.
- 24 Той също така обръща внимание на обстоятелството, че съгласно практиката на Съда понятието за потенциални или евентуални последици е свързано с понятието за потенциална конкуренция и за него се прилага същият стандарт на доказване като приложимия за реалните последици.
- 25 *Senāts* (Върховен съд) посочва, че от Общите насоки за вертикалните ограничения следва също, че Европейската комисия установява реалните и евентуалните последици от споразумение при същия стандарт на доказване.
- 26 *Administratīvā apgabaltiesa* (Окръжен административен съд) споделя становището на Съвета за защита на конкуренцията, че при наличие на аналогична по същество правна уредба и предвид признатата от законодателя цел за хармонизиране на правилата за конкуренцията на Латвия и Европейския съюз прилагането на член 11, параграф 1 от Закона за конкуренцията не трябва да се различава от прилагането на член 101, параграф 1 ДФЕС. При прилагането на член 11, параграф 1 от Закона за

конкуренцията следва да се вземат предвид съображенията на Съда във връзка с прилагането на член 101, параграф 1 ДФЕС.

- 27 Жалбоподателите посочват пред Administratīvā apgabaltiesa (Окръжен административен съд), че според тях следва да се отпрати преюдициално запитване до Съда.
- 28 Като се има предвид, че в настоящия случай страните са представили мотивирани становища относно тълкуването на разпоредба от правото на Съюза, което не е толкова очевидно, че да не поражда никакво основателно съмнение, Administratīvā apgabaltiesa (Окръжен административен съд) счита, че на Съда следва да се поставят въпроси относно тълкуването на член 101, параграф 1 ДФЕС.